

RECENZE KNIHY NÁRODNOSTNÍ MENŠINY A MIGRACE V ČESKÉM SLEZSKU A NA SEVERNÍ MORAVĚ VE 20. A 21. STOLETÍ

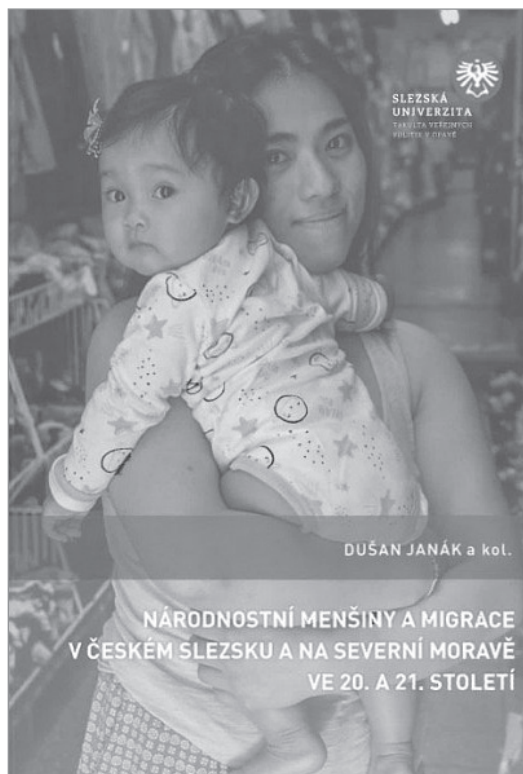
Autor: Janák, D., a kol.

Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2021, 279 s. ISBN 978-80-7510-487-8

Kniha *Národnostní menšiny a migrace v Českém Slezsku a na severní Moravě ve 20. a 21. století* autorského kolektivu pod vedením Dušana Janáka je jedním z publikačních výstupů projektu „Právní, historické a společenskovední aspekty nových a tradičních menšin v České republice“ podpořeného Ministerstvem kultury ČR v rámci Programu na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje národní a kulturní identity na léta 2016 až 2022 (NAKI II). Cílem autorů bylo systematicky zmapovat a shrnout dosavadní výzkumy vývoje národnostních menšin a migrací od vzniku Československa do současnosti na území Českého Slezska a přilehlých oblastí severní Moravy, která představují modelový příklad národnostně smíšeného pohraničního regionu s tradičními i novými menšinami.

Kolektivní monografie je přehledně členěna do pěti kapitol, které logicky postupují od terminologického ukotvení problematiky, přes charakteristiku tradičních a nových menšin v Českém Slezsku a na severní Moravě, po politologické pohledy na moravskou a slezskou národnost, které se po roce 1989 nově objevují ve sčítáních lidu.

V početném autorském kolektivu jsou nejčastěji zastoupeni historici a sociologové, což do značné míry určuje ráz celé práce. V publikaci nenacházíme mnoho jazykových nepřesností (až na výjimky typu „sehrála svojí roly“ na straně 133) či redakčních nedostatků (na stranách 189–191 se těsně za sebou opakuje cca 20 řádků téhož textu), avšak faktografická strohost převažující nad čtivostí, nemá příliš potenciál zaujmout širší veřejnost. Jedná se o přehledovou

práci založenou primárně na sekundárních zdrojích, sumarizující poznání demografického vývoje národnostních menšin ve vymezeném regionu, včetně grafického vyobrazení prostřednictvím map, a odkazující na relevantní odbornou literaturu a prameny ke sledovanému tématu jako celku (ač v úvodním přehledu literatury převažují tituly starší deseti let) i k dílčím tematickým okruhům. Práce tak může sloužit jako východisko dalších výzkumů aktuálních či otevřených otázek.

V úvodní kapitole o základních pojmech a východiscích výzkumu se opakuje vazba na veřejnou správu a nástroje veřejných politik (např. s. 17), v dalších kapitolách ovšem návaznost na sociální problematiku nenacházíme, vyjma specifického exkurzu o skrytých menšinách na Osoblažsku. Pro čtenáře časopisu *Social Pathology and Prevention* tak budou zajímavé zejména kapitoly věnující se konkrétním národnostním menšinám. Zajímavý pohled nabízí také kapitola věnovaná slezské identitě v Polsku, která nicméně nesleduje primární záměr publikace. Ačkoli postrádáme větší přesah do sociální oblasti, nutno konstatovat, že výše stanovený cíl kniha naplňuje.

Do tvorby textu monografie se zapojilo deset autorů, přesto se editorům podařilo zachovat jednotnou formální úpravu i obsahovou strukturu kapitol, které tak dohromady představují kompaktní celek. Do autorského kolektivu jsou pak zahrnuti také tvůrce kartografické přílohy (Radek Dušek) a autor většiny fotografií (Jindřich Štreit). Všichni autoři jsou s jedinou výjimkou (Polsko) zaměstnanci českých institucí. Jedna kapitola je psána slovensky. Kniha obsahuje rejstříky (jmenný a místní), anglické summary, seznam pramenů a literatury, seznam map, seznam tabulek, seznam zkratk a seznam a původ fotografií. Publikace o formátu cca B5 má měkkou lepenou vazbu a je vytištěna na kvalitním lesklém papíru. To působí vysoce reprezentativně, z praktického hlediska je to ale na úkor pohodlného čtení v ruce či na cestách.

Kontakt

Mgr. Jana Kočí, Ph.D.
Fakulta veřejných politik, Slezská univerzita v Opavě
Ústav pedagogických a psychologických věd
Bezručovo náměstí 14, 746 01 Opava
jana.koci@fvp.slu.cz